

Statskassens Side, at Staten skulde betale en Del af Administrationsomkostningerne. Det synes man ikke rigtig om i Udvalget, i alt Fald de fleste Medlemmer, og man er enedes om, at man ikke vilde anbefale en saadan Bestemmelse, men tværtimod stille Forslag, som det her er gjort, om, at denne Bestemmelse skal gaa ud. Men hermed staar rigtignok i Forbindelse Bestemmelsen om, efter hvilken Rentefod Laanene skulde forrentes til Statskassen, det er § 2 c. Det var oprindelig foreslaaet fra Regeringens Side, at Forrentningen skulde sættes til ikke ud over $3\frac{1}{4}$ pCt. I Folketinget blev det forandret saaledes, at der skulde tages et vist Hensyn til, hvilken Kurs der i Paris bliver noteret paa den danske Stats 3 pCt.s Obligationer. Men det siger sig selv, at der er forbundet meget store Vanskeligheder med at have en saaledes vekslende Rentefod, som man vilde faa, naar man skulde tage Hensyn til den vekslende Kurs, som meget vel kunde tænkes at opstaa, og Udvalget er derfor kommet til det Resultat, at det kunde være naturligt, om man blev ved Folketingets Bestemmelse om, at Forrentningen ikke skulde overstige 3 pCt. p. a., og saa skulde alt det øvrige, det om Hensynet til Noteringen i Paris, gaa ud. Men idet Udvalget foreslaar, at denne Sag skulde ordnes paa denne Maade, er det rigtignok under den bestemte Forudsætning, at Staten vil kunne yde de Forskud, her bliver Tale om, uden at skulle optage Statslaan dertil. Udvalgets fleste Medlemmer have den Mening, at det dog er meget unaturligt, om man vil optage Statslaan for at tilvejebringe saadanne Bidrag, saadanne Tilskud til den Kapital, hvormed Laaneforeningerne kunne virke. Det staar i Forbindelse med, at Udvalget i det hele taget med Hensyn til Loven er af den Anskuelse, at det kun kan være en midlertidig Foranstaltning, man her er inde paa. Det kan jo ikke være Meningen, at disse Laan aldrig skulde tilbagebetales til Statskassen; det kan jo ikke være Meningen, at Statskassen skal sætte en større Sum, 5 Mill. Kr., i disse Kasser til permanent Brug til Udlaan til Landbruget. Et saadant Princip kunde vi dog ikke godkende, vi maa da vel være enige om, at dersom Landbruget kunde stille et saadant Krav paa, at Staten skulde skaffe det billige personlige Laan, maa andre Samfundsklasser ogsaa kunne stille lignende Krav, saa maa det ogsaa kunne forlanges af Haandværkere og industridrivende, af handlende, saa maa i det hele taget alle

kunne komme til Staten og sige: Skaf os billigere Laan! Det har man ikke ment at kunne gaa ind paa. Vi gaa ud fra, at naar disse Laan skulde stiftes, naar Staten skal yde sit Bidrag til, at saadanne Foreninger som disse opstaa, maa det netop være af Hensyn til den trykkede Tilstand, under hvilken for Tiden Landbruget befinder sig, men vi kunne vistnok være enige om, at naar de Tider komme, da der ikke længer kan tales om Landbrugets trykkede Forhold — og de Tider ville vi haabe ville komme — vilde det dog være unaturligt, at man skulde blive ved at have Indretninger, hvorved Staten gav sine Penge til en billigere Rente til et Landbrug, der ikke trængte dertil, medens Staten ikke gav noget lignende til andre Samfundsklasser. En Grundbetragtning for de Medlemmer, som slutte sig til Tanken om at fremme dette Lovforslag, er ogsaa den, at man paa Grund af Landbrugets Tilstand er villig til at gaa med til denne Indretning at yde billigere Laan, men at man maa forlange, at disse Laan skulde tilbagebetales og ikke være længer, end Landbrugets Krav derpaa er naturlig begrundet i Forholdene. Som Følge deraf er man altsaa kommen til den Tanke, at det vilde være unaturligt at optage et Statslaan, som i Fremtiden igen skulde tilbagebetales, medens man er gaaet ud fra, at man maatte kunne udrede de fornødne Penge ud af de Midler, hvorved Staten raader, uden at optage Laan dertil. Under denne Forudsætning er det, at man har foreslaaet, at Renten ikke skulde sættes til mere end 3 pCt., idet det jo vilde være en meget passende Rente for Staten at faa af de Midler, som den har disponible, og dermed staar saa i Forbindelse Ændringsforslaget under Nr. 22, som gaar ud paa, at Laanene skulde tilbagebetales, for det første; dersom Foreningen standser sin Udlaansvirksomhed, hvad der følger af sig selv, men i alt Fald ved Udløbet af det ottende Aar efter Udlaanenes Udbetaling af Statskassen. Man har dermed villet søge at antyde den midlertidige Karakter af denne Foranstaltning; Udvalget er naturligvis ikke i Stand til at sige, at netop 8 Aar efter Udlaanenes Udbetaling af Statskassen er det rette Øjeblik til at fordre saadanne Penge tilbage, det er jo muligt, at Landbrugets Forhold til den Tid kunne være saadanne, at det ikke vil behøve at støttes paa den Maade, men det er ogsaa muligt, at det kan være ved. Det, som man har ment, det, som man har ønsket at udtrykke dermed, er dette, at saa længe